

**การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4***
**SCHOOL BUILDING AND GROUNDS MANAGEMENT ROMAN BURIRAM
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4**

ธนกรณ์ ตามแต่รัมย์¹, วศิน สอนโพธิ์² และ พจน์ เจริญสันเทียะ³

Thanakorn Tamtaerum¹, Wasin Sonpo² and Phot Charoensanthia³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: mtot31120@gmail.com

วันที่รับบทความ : 17 เมษายน 2569; วันที่แก้ไขบทความ 4 พฤษภาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 6 พฤษภาคม 2569

Received 17 April 2026; Revised 4 May 2026; Accepted 6 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.80 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่ง

Citation:

* ธนกรณ์ ตามแต่รัมย์, วศิน สอนโพธิ์ และ พจน์ เจริญสันเทียะ. (2569). การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(3), 878-894.

Thanakorn Tamtaerum, Wasin Sonpo and Phot Charoensanthia. (2026). School Building And Grounds Management Roman Buriram Educational Service Area Office 4.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(3), 878-894.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

โครงสร้าง สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน
3. แนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 1) ด้านการระดมความคิดเห็นด้านการอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน 2) ด้านการส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการเตรียมความพร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษา 4) ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมและความพึงพอใจต่อการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ 5) ด้านการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชนโดยใช้อาคารสถานที่เป็นศูนย์กลาง

คำสำคัญ: การบริหาร, งานอาคารสถานที่, โรงเรียน

Abstract

This research aims to 1) study the building and facility management of schools under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4, and 2) compare the level of opinion of personnel regarding the building and facility management of schools under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4, classified by position, work experience, and school size. 3) This research aimed to study approaches to promoting building and facility management in schools under the Buriram Primary Educational Service Area Office, Zone 4. The sample group consisted of 333 school administrators and teachers. The research instrument was a 5-level Likert scale questionnaire with a content validity index

between 0.80 and 1.00 The reliability coefficient of the entire questionnaire was 0.80, and a semi-structured interview was used. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed that:

1. The overall management of school buildings and facilities under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4 was at a high level.

2. A comparison of opinions regarding the management of school buildings and facilities in schools under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4, categorized by position, revealed overall statistically significant differences at the .05 level. However, when categorized by work experience and school size, there were no significant differences overall.

3. Guidelines for promoting the management of school buildings and facilities under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4 include: 1) brainstorming ways to facilitate the school's academic operations; 2) promoting the smooth and efficient operation of other school activities; and 3) preparing for changes in educational management 4) Promoting student readiness and satisfaction in utilizing the buildings and facilities; 5) Supporting activities and services to the community using the buildings and facilities as a central hub

Keywords: Administration, Grounds management, School

บทนำ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เพียงการถ่ายทอดองค์ความรู้จากครูสู่ศิษย์ภายในห้องเรียนสี่เหลี่ยมเท่านั้น แต่ได้ขยายขอบเขตไปถึงการสร้าง "นิเวศการเรียนรู้" (Learning Ecosystem) ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์อย่างรอบด้าน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงทิศทางของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งสถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความเป็นสากลสอดคล้องกับ

มาตรฐานการศึกษาชาติ การบริหารงานอาคารสถานที่จึงมิใช่เพียงภาระงานเชิงธุรการหรือการดูแลสิ่งก่อสร้าง แต่เปรียบเสมือนการวางรากฐานโครงสร้างพื้นฐานเชิงกลยุทธ์ที่รองรับการดำเนินงานในทุกมิติของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต และสุขภาวะที่ดีภายใต้บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566)

ในบริบทของประเทศไทยปัจจุบัน การบริหารงานอาคารสถานที่ต้องเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ทั้งจากการก้าวเข้าสู่สังคมดิจิทัลที่ต้องการพื้นที่เรียนรู้ซึ่งเชื่อมต่อกับนวัตกรรม (Smart Learning Space) และการเตรียมพร้อมรับมือกับสภาวะวิกฤต ทั้งจากภัยธรรมชาติและโรคอุบัติใหม่ที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ ส่งผลให้ "ความคาดหวัง" ที่มีต่อสถานศึกษาเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยโรงเรียนไม่ได้เป็นเพียงสถานที่ตั้งของอาคารเรียน แต่ต้องถูกยกระดับให้เป็น "พื้นที่เรียนรู้ที่ปลอดภัยและมีความยืดหยุ่น" (Safe and Flexible Learning Space) ที่สามารถปรับเปลี่ยนสภาวะให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2565) ที่ให้ความสำคัญอย่างสูงสุดกับเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษาผ่านระบบ "MOE Safety Center" เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปราศจากความเสี่ยงทั้งทางกายภาพและทางจิตใจ

นอกจากนี้ อาคารสถานที่ในอุดมคติของสถานศึกษายุคใหม่ยังต้องทำหน้าที่เป็น "แหล่งเรียนรู้ที่กระตุ้นจินตนาการ" (Innovative Learning Environment) ที่มีการจัดสรรพื้นที่อย่างสร้างสรรค์ (Creative Space) มีการดูแลรักษาอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ และอาคารประกอบให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานสมบูรณ์ 100% ตลอดเวลา เน้นความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามหลักสถาปัตยกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ รวมถึงการมีระบบสาธารณูปโภคที่ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นดัชนีชี้วัดสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่น (Public Trust) ให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ว่าสถานศึกษาเป็นพื้นที่ที่เปี่ยมไปด้วยคุณภาพและพร้อมจะเป็นกลไกหลักในการหล่อหลอมเยาวชนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพในสังคมโลก (วิจารณ์ พานิช, 2566)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงสภาพการณ์ในทางปฏิบัติของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่กึ่งชนบทและประกอบด้วยโรงเรียนหลากหลายขนาด ทั้งขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ พบว่าการบริหารงานอาคารสถานที่ยังคงเผชิญกับอุปสรรคและข้อจำกัดในหลายมิติ จาก

รายงานผลการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4, 2566) สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาลำดับต้นๆ คือความเสื่อมสภาพของอาคารเรียนและอาคารประกอบ ซึ่งส่วนใหญ่ถูกก่อสร้างมาเป็นเวลานานจนมีอายุการใช้งานเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่งผลให้เกิดความชำรุดทรุดโทรมเชิงโครงสร้าง ขณะเดียวกันสถานศึกษายังประสบปัญหาการขาดแคลนงบประมาณที่เพียงพอและต่อเนื่องในการซ่อมบำรุงเชิงป้องกัน (Preventive Maintenance) ทำให้การแก้ไขปัญหาล้มเหลวเป็นไปในลักษณะ "การซ่อมแซมตามสถานการณ์เฉพาะหน้า" มากกว่าการวางแผนบำรุงรักษาเชิงรุกเพื่อยืดอายุการใช้งาน

ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวแปรหลักของปัญหา คือ ข้อจำกัดด้านทรัพยากรบุคคล โดยบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานอาคารสถานที่ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครู ซึ่งมีภาระงานสอนและงานวิชาการเป็นหลัก ทำให้มีเวลาไม่เพียงพอต่อการกำกับดูแลงานอาคารสถานที่อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังขาดทักษะเฉพาะทางและความเชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมหรือการจัดการงานระบบ ส่งผลให้การดูแลสภาพแวดล้อมทางกายภาพไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด นอกจากนี้ สภาพปัญหาที่เด่นชัดยังรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถตอบสนองต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้ในยุคการศึกษาดิจิทัล อาทิ ห้องปฏิบัติการที่ไม่เพียงพอ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เข้าไม่ถึงทุกพื้นที่ของอาคารเรียน และการขาดแคลนสื่ออุปกรณ์สนับสนุนการเรียนรู้ที่ทันสมัย ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ฉุดรั้งการก้าวไปสู่การเป็นห้องเรียนอัจฉริยะ

ยิ่งไปกว่านั้น การบริหารจัดการพื้นที่ภายนอกอาคารและการจัดการพื้นที่สีเขียว ยังขาดระบบการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งกับชุมชนและภาคีเครือข่าย ทำให้พื้นที่รอบสถานศึกษาไม่ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพ ปัญหาที่สะสมมานานเหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน บั่นทอนขวัญและกำลังใจของบุคลากร และที่สำคัญที่สุดคือการลดทอนระดับความปลอดภัยของผู้เรียน (สมชาย รักเรียน, 2567) หากสภาพปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบด้วยรูปแบบการบริหารจัดการที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบท ย่อมส่งผลเสียต่อคุณภาพการศึกษาในภาพรวมและก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสวัสดิภาพของนักเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่งดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อให้เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและปลอดภัยอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

เสนาะ ตียาว (2561 : 23) ได้นำเสนอแนวคิดทางการบริหารแบ่งได้ 5 ประเภท ได้แก่

1. แนวคิดแบบดั้งเดิม (classical approach) ประกอบด้วย 4 หลักการ คือ หลักการวิทยาศาสตร์ หลักการบริหารเชิงระบบ หลักการบริหารและราชการ

2. แนวคิดเชิงมนุษยสัมพันธ์ (human relation approach) การบริหารตามแนวมนุษยสัมพันธ์ ต้องอาศัยทฤษฎีทางการบริหาร 4 ทฤษฎี ความต้องการของคนทฤษฎี X และทฤษฎี Y ทฤษฎีบุคลิกภาพและทฤษฎีผู้นำ

3. แนวคิดเชิงปริมาณหรือการบริหารศาสตร์ (quantitative or management science approach) เน้นการตัดสินใจเพื่อใช้ประโยชน์ทางการบริหาร ใช้มาตรฐานการตัดสินใจโดยยึดหลักเศรษฐศาสตร์ ใช้สูตรหรือรูปแบบหรือการวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์หรือเชิงปริมาณและอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ประมวลข้อมูลจำนวนมาก

4. แนวคิดเชิงสถานการณ์ (contingence approach) ประกอบ 3 แนวคิดที่สัมพันธ์กันคือ แนวความคิดเชิงระบบ แนวคิดทางการปฏิบัติและการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง

5. แนวคิดสมัยใหม่ (modern approach) เป็นการบริหารคุณภาพโดยรวม มีลักษณะสำคัญ ได้แก่ เน้นความสนใจที่ผู้รับบริการ การบริหารคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงทุกอย่างที่องค์กรทำ มีมาตรฐานในการวัดที่ถูกต้อง มีการให้อำนาจแก่พนักงานและมุ่งสู่ความเป็นเลิศ แนวคิดสมัยใหม่อึดถือสมมติฐานว่ามนุษย์เป็นสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อน มีความต้องการไม่สิ้นสุด หลากหลายและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แนวคิดนี้

ผสมผสานความคิดในข้อ 1 ถึง ข้อ 4 เข้าด้วยกันและเสริมด้วยการบริหารคุณภาพโดยรวม โดยมุ่งสู่ความเป็นเลิศ การลดสายป่านการบังคับบัญชาให้สั้นลง การเรียนรู้ การปรับรูปแบบองค์กร และการแสวงหาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก

สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง (2561 : 35) การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ กระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม ภายในสถานศึกษาโดยมีแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ครอบคลุมการวางแผน การจัดหา การดูแลรักษา และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อสร้าง "สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้" (Learning Environment) ที่มีความปลอดภัย มั่นคง และทันสมัย สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและวิธีการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 237 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,241 คน รวม 2,478 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4, 2568)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 333 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Eayle W. Morgan, 1970) โดยได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานอาคารสถานที่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับในด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ

ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

- 4.1 กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 4.2 เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์
- 4.3 แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง
- 4.4 บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์และขออนุญาตจัดบันทึกหรือใช้เครื่องมือบันทึกเสียงจากผู้รับการสัมภาษณ์
- 4.5 ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ
- 4.6 ขอบคุนผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' method)

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143)

3.1 t- test แบบ Independent samples

3.2 F- test แบบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' method)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเตรียมความพร้อม รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมให้การดำเนินงาน ด้านการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อม ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการอำนวยความสะดวก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการเตรียมความพร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษา ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมและพึงพอใจต่อการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ และด้านการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชนโดยใช้พื้นที่อาคารสถานที่เป็นศูนย์กลางนอกนั้นไม่แตกต่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และรายด้านแตกต่างกันในด้านการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชนโดยใช้พื้นที่อาคารสถานที่เป็นศูนย์กลาง

3. แนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการระดมความคิดเห็นด้านการอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน 2) ด้านการส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการเตรียมความพร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษา 4) ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมและความพึงพอใจต่อการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ 5) ด้านการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชนโดยใช้อาคารสถานที่เป็นศูนย์กลาง

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเตรียมความพร้อม รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมให้การดำเนินงาน ด้านการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อม ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการอำนวยความสะดวก ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษามีความตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการวางแผนเชิงรุก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา ศรีวิเชียร (2561) และ ธวัช สร้อยโพธิ์พันธุ์ (2568) ที่พบว่าคุณภาพการบริหารอาคารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Smith (2019) ที่เน้นย้ำว่าการบริหารจัดการอาคารที่มีประสิทธิภาพช่วยยกระดับบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษา ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมและพึงพอใจต่อการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ และด้านการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชนโดยใช้พื้นที่อาคารสถานที่เป็นศูนย์กลางนอกนั้นไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต่างกัน โดยผู้บริหารจะมองในเชิงนโยบายและการวางแผนภาพรวม แต่ครูมองในเชิงการนำไปใช้งานจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณช นามปัญญา (2567) ที่พบว่าขนาดโรงเรียนและตำแหน่งที่ต่างกันมีผลต่อการรับรู้ประสิทธิผลการบริหารจัดการที่แตกต่างกันในบางมิติ

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษาไม่ว่าจะมีประสบการณ์มากหรือน้อย ต่างต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้มาตรฐานและระเบียบปฏิบัติเดียวกันของสถานศึกษา

2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และรายด้านแตกต่างกันในด้านการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชนโดยใช้พื้นที่อาคาร

สถานที่เป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านทรัพยากรและพื้นที่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก จึงสามารถให้บริการชุมชนได้หลากหลายกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา ศรีวิเชียร (2561) และ รติรัตน์ สกุลสุข (2562) ที่พบว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริหารงานสูงกว่าสถานศึกษานขนาดกลางและขนาดเล็ก เนื่องจากความพร้อมของอาคารสถานที่และงบประมาณ

3. แนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3.1 ด้านการระดมความคิดเห็นด้านการอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีแนวทางในการส่งเสริม ด้านการอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ผู้บริหารวางแผนการใช้และพัฒนาอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) สนับสนุนการจัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้ให้มีความพร้อมและเหมาะสมต่อการใช้งาน 3) พัฒนาอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) จัดระบบการบำรุงรักษาอาคารและอุปกรณ์ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง 5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการออกแบบและปรับปรุงพื้นที่การเรียนรู้ 6) จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุกและหลากหลายรูปแบบ 7) ติดตามและประเมินผลการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก การส่งเสริมให้พื้นที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

3.2 ด้านการส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีแนวทางในการส่งเสริม ด้านการส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) วางแผนการจัดสรรพื้นที่อาคารสถานที่ให้รองรับงานบริหาร งานบุคลากร และงานกิจกรรมนักเรียน 2) พัฒนาอาคารสำนักงานให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร 3) ปรับปรุงการจัดผังอาคารให้ลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มความคล่องตัวในการทำงาน 4) จัดให้มีพื้นที่สำหรับการประชุมและการประสานงานอย่างเพียงพอ 5) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการพื้นที่และอาคารสถานที่ 6) กำหนดแนวปฏิบัติในการใช้พื้นที่ให้ชัดเจนและเป็นระบบ 7) ประเมินความเหมาะสมของการใช้พื้นที่เพื่อปรับปรุงการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจ

เนื่องจาก การจัดสรรพื้นที่ให้ลดความซ้ำซ้อน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวุฒิ วงศ์มณี (2565) ที่พบว่าการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ (Man, Money, Management) ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารอาคารสถานที่

3.3 ด้านการเตรียมความพร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีแนวทางในการส่งเสริม ด้านการเตรียมความพร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษา ได้แก่ 1) พัฒนาอาคารสถานที่ให้มีความยืดหยุ่นต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ส่งเสริมการออกแบบพื้นที่เรียนรู้ที่รองรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3) วางแผนปรับปรุงอาคารสถานที่ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับนโยบายการศึกษา 4) เตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่เพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 5) จัดระบบความปลอดภัยและแผนรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน 6) ส่งเสริมการพัฒนาอาคารสถานที่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน 7) ติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเพื่อนำมาปรับใช้กับการบริหารอาคารสถานที่ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการออกแบบพื้นที่ให้ยืดหยุ่นและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร พุ่มทอง (2564) เรื่องระบบนิเวศการเรียนรู้ และงานวิจัยของ Johnson (2020) ที่เสนอแนวทางการบริหารอาคารสถานศึกษาตามหลักความยั่งยืนและเทคโนโลยีสีเขียว

3.4 ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมและความพึงพอใจต่อการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีแนวทางในการส่งเสริม ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมและความพึงพอใจต่อการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ ได้แก่ 1) พัฒนาอาคารสถานที่ให้มีความปลอดภัยและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน 2) จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบ และน่าอยู่ 3) ส่งเสริมการจัดพื้นที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพักผ่อนของนักเรียน 4) รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ 5) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน 6) ส่งเสริมบรรยากาศโรงเรียนที่เอื้อต่อความสุขและความปลอดภัย 7) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเพื่อนำผลไปปรับปรุงอาคารสถานที่ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเน้นความปลอดภัยและความสะอาด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลาวัลย์ วงศ์แก้ว (2566) ที่พบว่าการจัดบรรยากาศ

และสภาพแวดล้อมส่งผลต่อความพึงพอใจของนักเรียน และงานวิจัยของ Brown (2017) ที่เน้นว่านโยบายการดูแลสถานที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจและความปลอดภัยให้นักเรียน

3.5 ด้านการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชนโดยใช้อาคารสถานที่เป็นศูนย์กลาง จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีแนวทางในการส่งเสริม ด้านการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชนโดยใช้อาคารสถานที่เป็นศูนย์กลาง ได้แก่ 1) ส่งเสริมการเปิดใช้พื้นที่โรงเรียนเพื่อกิจกรรมทางการศึกษาและกิจกรรมชุมชนอย่างเหมาะสม 2) วางระบบและระเบียบการใช้พื้นที่ร่วมกับชุมชนอย่างชัดเจน 3) พัฒนาอาคารสถานที่ให้รองรับการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน 4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5) ใช้อาคารสถานที่เป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์กลางการพัฒนาชุมชน 6) สนับสนุนการใช้ทรัพยากรอาคารสถานที่อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน 7) ติดตามและประเมินผลการใช้พื้นที่ร่วมกับชุมชนเพื่อนำไปปรับปรุงการบริหารจัดการ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการใช้อาคารสถานที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รติรัตน์ สุกุลสุข (2562) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา และงานวิจัยของ Lopez (2021) ที่พบว่าการบริหารอาคารโดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community-centric) ช่วยเสริมสร้างการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่า

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 1. การบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วย 1) ด้านการระดมความคิดเห็นด้านการอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน 2) ด้านการส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนเป็นไปอย่าง

ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการเตรียมความพร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษา 4) ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมและความพึงพอใจต่อการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ 5) ด้านการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมและการให้บริการแก่ชุมชนโดยใช้อาคารสถานที่เป็นศูนย์กลาง **ข้อเสนอแนะ** 1. ควรนำผลการวิจัยที่ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการให้บริการอาคารสถานที่ของสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษาผลการวิจัยที่ไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาการบริหารจัดการอาคารสถานที่ของสถานศึกษา 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นแนวทางในการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการอาคารสถานที่ของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *แนวทางการขับเคลื่อนความปลอดภัยในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัลยา ศรีวิเชียร. (2561). *คุณภาพการบริหารอาคารสถานที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- ณัฐวุฒิ วงศ์มนี. (2565). *การใช้ทรัพยากรในการบริหารงานอาคารสถานที่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- ธวัช สร้อยโพธิ์พันธุ์. (2558). *ความสำคัญของการบริหารงานอาคารสถานที่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รติรัตน์ สกุลสุข. (2562). *งานบริหารอาคารสถานที่กับบทบาทของชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- ลาวัลย์ วงศ์แก้ว. (2556). *การบริหารงานอาคารสถานที่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- วิจารณ์ พานิช. (2566). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- วรณัช นามปัญญา. (2567). *การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- สมชาย รักเรียน. (2567). *การจัดการสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก*. *วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 10(1), 45-60.

- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- สุภาพร พุ่มทอง. (2564). *การบริหารงานอาคารสถานที่ในระบบนิเวศการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- เสนาะ ตีเียว. (2561). *แนวคิดการบริหารและการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). *ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาไทยกับการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (2566). *สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*. เรียกใช้เมื่อ 30 ตุลาคม 2568. จาก <https://brm4.go.th/>
- Brown, A. (2017). The impact of school facilities management on school safety. *Education Research Press*.
- Johnson, L. (2020). *Sustainable school facilities management in educational institutions*.
- Academic Publishing.Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Lopez, M. (2021). Community-centered school facilities management. *Education & Society Press*.
- Smith, J. (2019). *School facilities management in elementary education*. Routledge.